

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 109/06-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. D., bytom K., zastúpenej advokátom JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na ochranu života podľa čl. 15 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi a inými štátnymi orgánmi alebo orgánom verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: KUV-56/20-1997, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. D. o d m i e t a .

Odôvodnenie :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2006 doručená sťažnosť Ing. M. D. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na ochranu života podľa čl. 15 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi a inými štátnymi orgánmi alebo orgánom verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom podľa čl. 47 ods. 2 ústavy postupom Úradu justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach (ďalej len „krajské riaditeľstvo“) vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: KUV-56/20-1997.

Sťažovateľka uviedla, že *„Za zásah do ústavou zaručených práv a slobôd sťažovateľka považuje postup Krajského riaditeľstva PZ v Košiciach, Úradu justičnej a kriminálnej polície, ktorého výsledkom bolo trestné stíhanie sťažovateľky odo dňa 10. 9. 1997 do dňa 24. 1. 2006 (právoplatnosť uznesenia o zastavení trestného konania), ktoré po viac ako ôsmich rokoch bolo zastavené z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci“*.

Skutkový stav, od ktorého odvodzuje sťažovateľka porušenie svojich označených práv, je v sťažnosti opísaný od 17. júla 1997, keď:

„1. (...) vzniesol vyšetrovateľ Krajského úradu vyšetrovania PZ Košice (ďalej len vyšetrovateľ) pod ČVS: KUV-56/20-1997 obvinenie V. J. a M. J. za trestný čin skrátania

dane formou spolupáchatel'stva podľa § 9 ods. 2 k § 148 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005, na tom skutkovom základe, že V. J. ako spoločník a konateľ firmy J. s. r. o. K., M. J. ako spoločník a zároveň skladník v spoločnosti J. s. r. o. K., K., v priebehu rokov 1993 až 1995 svojím konaním spočívajúcim v dvojitom vedení účtovníctva uvedenej firmy, konkrétne vyhotovovaním fingoovaných vlastných dodacích listov a výdajok k odberateľským faktúram, ktorých výška zostala zachovaná, avšak dodaný tovar sa líšil v množstve, jednotkovej cene a sortimente, vytvárali možnosti na odpredaj tovaru, ktorý už bol evidenčne odpredaný, avšak ostával vo firme J. s. r. o. K., bez odvedenia príslušnej dane z pridanej hodnoty vo výške 1.883.105,- Sk (...)

2. Dňa 10. 9. 1997 vzniesol vyšetrovateľ pod ČVS: KUV-56/20-1997 obvinenie sťažovateľke pre trestný čin skrátene dane formou spolupáchatel'stva podľa § 9 ods. 2 k § 148 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005 na tom skutkovom základe, že sťažovateľka v dobe od svojho nástupu do firmy J. s. r. o. K., K., ako ekonomická poradkyňa v roku 1993, zároveň ako spoločník firmy, spolu s V. J. a M. J. sa podieľali na skrátene dane tým spôsobom, že zabezpečili pre firmu počítače zn. R., pričom bol hneď na začiatku zainštalovaný program skladovej evidencie, do ktorého bol prevedený zásah na základe jej rozhodnutia, spracovávala sfaľšované účtovné doklady v účtovných uzávierkach a daňových priznaniach za rok 1993 a 1994 pre Daňový úrad K., ktorým bolo zistené na základe prevedených daňových kontrol za rok 1993 a 1994, na základe spracovaných protokolov č.j. 699/240/4164/97/SED zo dňa 24. 2. 1997 nedoplatok daňovej povinnosti vo výške 1.883.105,- Sk.

Už pri obvinení nebola zohľadnená skutočnosť, že sťažovateľka v predmetnej firme pracovala iba do augusta 1994, kedy ukončila pracovné pôsobenie vo firme a daňové priznanie daňového subjektu za rok 1994 nespracovávala a teda ani nemohla ovplyvniť.

3. Dňa 18. 10. 2000, t.j. 3 roky po začatí trestného stíhania voči sťažovateľke, sa uskutočnilo preštudovanie vyšetrovacieho spisu.

4. Dňa 15. 11. 2000 po skončení vyšetrovania predložil vyšetrovateľ prokurátorovi z Okresnej prokuratúry K. vyšetrovací spis s návrhom na podanie obžaloby.

5. Dňa 20. 11. 2000 prokurátor z Okresnej prokuratúry K. podal v predmetnej trestnej veci obžalobu sp. zn. Pv 672/99-51, na obvinených V. J., M. J. a sťažovateľku na Okresný súd Košice II, pričom ako neskôr konštatoval súd obžaloba bola voči

sťažovateľke podaná na inom skutkovom základe, ako bolo vznesené voči nej obvinenie.

Z dôvodu predpojatosti Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 5 Nt 6/01-10765 prikázal v tejto trestnej veci ďalšie konanie na Okresnom súde v Trebišove.

6. Okresný súd v Trebišove uznesením sp. zn. 5 T 187/01-10791 vrátil predmetnú trestnú vec na došetrenie prokurátorovi. V odôvodnení uznesenia sp. zn. 5 T 187/01-10791 uviedol, že nie je po stránke skutkovej nálezite vec objasnená, pričom základné pochybenie videl Okresný súd v Trebišove v tom, že zo znaleckého posudku z odboru ekonomiky a účtovníctva nie je zrejmé, v akej predajnej cene spoločnosť označená vo výrokovvej časti obžaloby získala tovar vyhotovením fingoaných vlastných dodacích listov a výdajok k odberateľským faktúram, ktorý tovar nebol evidovaný a potom údajne odpredaný a v akej výške z takto získaného a následne predaného tovaru nebola priznaná daň. Ďalšie pochybenie podľa Okresného súdu v Trebišove spočívalo v tom, že znalec z celkového počtu faktúr odoslaných v rokoch 1993 - 1994 prekontroloval iba 1.047, t. j. zhruba 50 % z celkového počtu faktúr a nie je jasné, či rozsah inkriminovaného skrátenia dane bol určený na základe iba tohto počtu faktúr, alebo na základe všetkých dodacích listov a výdajok vzťahujúcich sa k 2.094 faktúram. Napokon Okresný súd v Trebišove považoval za potrebné objasniť, kedy sťažovateľka prestala pre spoločnosť J. s. r. o. K. vykonávať činnosť ekonómky podľa mandátnej zmluvy, keďže táto okolnosť bola dôležitá pre posúdenie, v akom rozsahu sa obvinená podieľala na údajnom skrátení dane, z ktorého dôvodu sa Okresný súd v Trebišove dožadoval, aby znalec vyčíslil rozsah skrátenej dane ku dňu odchodu sťažovateľky zo spoločnosti J. s. r. o. K.

7. Okresný prokurátor Okresnej prokuratúry K. podal proti uzneseniu Okresného súdu v Trebišove sp. zn. 5 T 187/01-10791 v zákonom stanovenej lehote sťažnosť.

8. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 4 To 166/02-10804 zamietol sťažnosť okresného prokurátora a vec vrátil aj s pokynmi na došetrenie prokurátorovi. Krajský súd v Košiciach uviedol, že v prejednávanej veci obžalobný návrh nemá zákonom požadované nálezitosti, hoci je najzávažnejšou časťou obžaloby už preto, že súd môže rozhodnúť len o skutku, ktorý je v ňom uvedený. Pochybenie spočívalo predovšetkým v tom, že v skutkovej vete obžaloby absentovalo označenie fingoaných dodacích listov a výdajok, ktoré mali byť zneužitú obvinenými na dosiahnutie následku predpokladaného ust. § 148 Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005, v dôsledku čoho nebolo jasné, konkrétne ktoré účtovné

doklady mali byť predmetom dokazovania v súdnom konaní. S prihliadnutím na veľké množstvo údajne fingovaných dodacích listov a výdajok k odberateľským faktúram v obžalobnom návrhu mal byť uvedený aspoň počet prípadov, v ktorých mali obvinení účtovné doklady fingovať. V odôvodnení obžalobného návrhu bolo potom každopádne potrebné ich označiť aspoň číslom a dátumom ich vystavenia. Pretože sa tak nestalo, obžaloba nevytvárala nevyhnutné podmienky pre zistenie skutkového stavu veci v súdnom konaní.

9. Vyšetrovateľ v rámci doplnenia vyšetrovania zabezpečil vyhotovenie dodatku k znaleckému posudku č. 1/1999 z odboru ekonomika a účtovníctvo vypočul sťažovateľku a znalca Ing. O. B.

10. Dňa 16. 1. 2003 odovzdal vyšetrovateľ prokurátorovi z Okresnej prokuratúry K. vyšetrovací spis s návrhom na podanie obžaloby.

11. Dňa 16. 1. 2003 prokurátor z Okresnej prokuratúry K. podal v predmetnej trestnej veci opätovne obžalobu sp. zn. Pv 672/99-146 na obvinených V. J., M. J. a sťažovateľku, a to na Okresný súd v Trebišove. Okresný súd v Trebišove odstúpil predmetnú trestnú vec Okresnému súdu Košice II, ktorý rozhodol, že je v danej veci nepríslušný a odstúpil predmetnú trestnú vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 4 Nto 3/03-10902 rozhodol, že konať v tejto trestnej veci je príslušný Okresný súd v Trebišove.

12. Okresný súd v Trebišove uznesením sp. zn. 2 T 29/03-10916 vrátil predmetnú trestnú vec na došetrenie. V odôvodnení uznesenia sp. zn. 2 T 29/03-10916 Okresný súd v Trebišove uviedol, že je zrejmé, že skutok, pre ktorý sa obvinenie vznieslo proti sťažovateľke, je zásadne rozdielny oproti skutku v obžalobnom návrhu, preto podľa názoru súdu prípravné konanie nebolo vykonané podľa zákona, najmä v ňom boli porušené predpisy zabezpečujúce právo obhajoby [§ 186 písm. d) Trestného poriadku]. Vzhľadom na uvedené závažné procesné chyby prípravného konania a vzhľadom na potrebu objasnenia základných skutkových okolností (aj s prihliadnutím na nezákonnú rozdielnosť skutku, pre ktorý sa obvinenie vznieslo a skutku podľa obžaloby) nie je možné rozhodnúť na hlavnom pojednávaní, preto súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

13. Okresný prokurátor Okresnej prokuratúry K. podal proti uzneseniu Okresného

súdu v Trebišove sp. zn. 2 T 29/03-10916 sťažnosť.

14. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 5 Tos 61/04-10928 zamietol sťažnosť okresného prokurátora Okresnej prokuratúry K. a vec bola vrátená aj s pokynmi na došetrenie prokurátorovi. V odôvodnení uznesenia sp. zn. 5 Tos 61/04-10928 Krajský súd v Košiciach uviedol, že Okresný súd v Trebišove v napadnutom uznesení správne poukázal na tú skutočnosť, že podľa § 176 ods. 2 Trestného poriadku sa obžaloba môže podať len pre skutok, pre ktorý sa vznieslo obvinenie, ktoré ustanovenie Trestného poriadku bolo porušené. Zároveň, okrem iného, považoval Krajský súd v Košiciach za potrebné uviesť, že na základe doposiaľ vykonaných dôkazov, či už výpovedi svedkov, ako aj listinných dôkazov nevyplýva, aby sťažovateľka v najmenej 1047 prípadoch vyhotovila fingované dodacie listy a výdajky k odberateľským faktúram, pričom v tejto súvislosti uviedol, že orgány činné v prípravnom konaní sa vôbec nevysporiadali s uplatnenou obhajobou sťažovateľky, v rámci ktorej sťažovateľka tvrdila, že nezabezpečovala skladovú evidenciu ani fakturáciu, pričom obhajoba sťažovateľky je aktuálna a treba sa s ňou v prípravnom konaní vysporiadať.

15. Vyšetrovateľ PZ Krajského riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície, sa oboznámil s pokynmi Krajského súdu v Košiciach, doplnil vyšetrovanie v zmysle pokynov Krajského súdu v Košiciach, a vzhľadom na to, že sa nepodarilo preukázať, že skutky sú trestným činom a nebol dôvod na postúpenie vecí uznesením zo dňa 21. 12. 2005, trestné stíhanie obvinených V. J., M. J. a sťažovateľky podľa § 172 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku účinného do 31. 12. 2005 zastavil, lebo nie je skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie vecí.“

Sťažovateľka poukazuje na to, že prietahy v napadnutej veci „... boli spôsobené postupom Krajského úradu vyšetrovania PZ SR Košice a jeho právnym nástupcom v dôsledku legislatívnych zmien, ktorým sa stalo Krajské riaditeľstvo PZ v Košiciach, Úrad justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „porušovateľ“), ktoré nedostatočne zisťovalo skutkový stav, nesprávne vyhodnocovalo dôkazy, nevykonávalo dôkazy navrhnuté sťažovateľkou, podalo návrh na podanie obžaloby pre skutok, pre ktorý nebolo sťažovateľke vznesené obvinenie, ako aj v rozpore so zisteným skutkovým stavom.

Rovnako je potrebné vziať na zreteľ aj to, že sťažovateľka sa viackrát dožadovala nápravy postupu porušovateľa, a to sťažnosťami adresovanými príslušnému dozorujúcemu prokurátorovi, ako i Generálnemu prokurátorovi SR, v rámci ktorých viackrát upozorňovala na nedostatky vo vyšetrowaní, na zbytočné priet'ahy vo vyšetrowaní a žiadala o odstránenie týchto nedostatkov a zbytočných priet'ahov.

Písomnosťou zo dňa 30. 5. 2000 požiadala sťažovateľka o odstránenie zbytočných priet'ahov vo vyšetrowaní Generálneho prokurátora SR, v ktorej poukázala na to, že prebiehajúce trestné stíhanie má veľmi zlý vplyv na jej zdravotný stav, pričom od začatia trestného stíhania už uplynuli dva roky a sedem mesiacov a v trestnom stíhaní sa vyskytujú sporadicky nejaké procesné úkony“.

Podaním z 23. mája 2005 sa sťažovateľka sťažovala na zbytočné priet'ahy v predmetnej trestnej veci generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a požiadala ho o nápravu. Generálny prokurátor zistil nedostatky v postupe Okresnej prokuratúry K., ako aj Krajskej prokuratúry v K., a oznámil sťažovateľke, že na zistené nedostatky budú tieto zložky upozornené.

Ďalej sa sťažovateľka zmieňuje o tom, že pri jej zadržaní 10. septembra 1997 a následnom umiestnení do cely predbežného zadržania jej neboli poskytnuté lieky, ktoré pravidelne užívala, v dôsledku čoho sa jej zdravotný stav sa natoľko zhoršil, že musela byť nasledujúci deň po zadržaní hospitalizovaná.

Sťažovateľka upriamuje pozornosť na skutočnosť, „... že za viac ako osem rokov trvania trestného stíhania voči jej osobe nebolo preukázané, že spáchala trestný čin, pre ktorý jej bolo vznesené obvinenie“. Dlhotrvajúce trestné stíhanie sa podľa nej prejavilo negatívne na jej zdravotnom stave a v súvislosti s tým bola nútená opakovane vyhľadať odbornú lekársku pomoc. Zbytočné priet'ahy v napadnutom trestnom konaní spôsobili sťažovateľke podľa jej tvrdení nielen závažnú ujmu na jej základných právach, ale aj na zdraví, pričom ide o trvalé následky. Tieto skutočnosti dáva sťažovateľka do spojitosti s namietaným porušením jej základného práva na život podľa čl. 15 ods. 1 ústavy.

Namietané porušenie základného práva podľa čl. 19 ods. 1 ústavy vidí sťažovateľka v ponižujúcom zaobchádzaní pri jej zadržaní 10. septembra 1997, ktoré podrobne opisuje.

Napokon, pokiaľ ide o porušenie základného práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, sťažovateľka uviedla, že spočíva v odňatí možnosti zvoliť si pri svojom výsluchu (v procesnom postavení obvinenej) uskutočnenom 10. septembra 1997 obhajcu, a to napriek tomu, že v jej prípade išlo o prípad nutnej obhajoby. V nadväznosti na to sťažovateľka uviedla, že *„Porušenie predpisov zabezpečujúcich právo obhajoby konštatoval aj Okresný súd v Trebišove uznesením sp. zn. 2 T 29/03-10916, ktorým vrátil predmetnú trestnú vec na došetrenie“*.

Čo sa týka požadovaného priznania primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré uplatňuje v celkovej sume 7 miliónov slovenských korún, vyjadruje sťažovateľka názor, že jej okrem čiastočnej satisfakcie za spôsobené psychické a fyzické útrapy primerane nahradí aj škodu (vrátane ušlého zisku), ktorá jej vznikla v súvislosti s osem rokov trvajúcim trestným stíhaním.

Na základe uvedených skutočností sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd v danej veci rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že:

„1. Právo Ing. M. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Krajským riaditeľstvom PZ v Košiciach porušené bolo.

2. Ing. M. D. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.000.000,- Sk (slovom: tri milióny slovenských korún) titulom porušenia čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré je Krajské riaditeľstvo PZ v Košiciach povinné jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Právo Ing. M. D. na ochranu života podľa čl. 15 ods. 1 Ústavy SR, na ochranu

ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, na obhajobu podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, Krajským riaditeľstvom PZ v Košiciach porušené bolo.

4. Ing. M. D. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 4.000.000,- Sk (slovom: štyri milióny slovenských korún) titulom porušenia čl. 15 ods. 1 Ústavy SR, čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, a čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, ktoré je Krajské riaditeľstvo PZ v Košiciach povinné jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Krajské riaditeľstvo PZ v Košiciach je povinné uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. I. R., advokátovi, vo výške 5.788,- Sk na jeho účet do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra, I. ÚS 34/06).

Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka predovšetkým namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského riaditeľstva vo veci vedenej pod sp. zn. ČVS: KUV-56/20-1997.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Zo sťažnosti, ako aj z informácie, ktorú ústavnému súdu poskytlo krajské riaditeľstvo, vyplýva, že jeho uznesenie sp. zn. ČVS: KUV-56/20-1997 z 21. decembra 2005, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie sťažovateľky a ďalších dvoch

spoluobvinených, nadobudlo právoplatnosť 24. januára 2006, z čoho je zrejmé, že konanie, v ktorom malo podľa názoru sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej označených práv, bolo právoplatne skončené 24. januára 2006.

V nadväznosti na to ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti konštatoval, že v čase, keď bola sťažnosť sťažovateľky ústavnému súdu doručená, t. j. 23. marca 2006, bol už odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľka nachádzala pred právoplatným skončením uvedeného trestného konania, a k porušovaniu jej označených práv už dochádzať nemohlo.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (vrátane práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie týchto práv označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade krajským riaditeľstvom) ešte trvalo. Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu týchto práv, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. K odstráneniu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím vo veci.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do týchto základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní

týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. m. m. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 138/04, IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05).

Meritórne konanie o námietke porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (vrátane základného práva podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je účelné a v zásade prípustné v prípade, že takýmto konaním by ústavný súd bol spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty vyvolaný zbytočnými priet'ahmi. V prípade, že s'ťažovateľovi už bolo doručené právoplatné rozhodnutie daného štátneho orgánu, takáto možnosť zo zrejmých dôvodov neexistuje (napr. I. ÚS 235/03, III. ÚS 172/05).

Ústavný súd v tejto spojitosti poznamenáva, že proti namietanému porušovaniu označených práv sa s'ťažovateľka mohla brániť (do zastavenia jej trestného stíhania) podaním s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Zistený skutkový stav bol základom pre záver ústavného súdu, že s'ťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená. Z toho dôvodu ústavný súd s'ťažnosť odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu základného práva na ochranu života podľa čl. 15 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a mena podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a základného práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi a inými štátnymi orgánmi alebo orgánom verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom podľa čl. 47 ods. 2 ústavy

Podľa čl. 15 ods. 1 prvej vety ústavy má každý právo na život.

Porušenie uvedeného základného práva vidí s'ťažovateľka v tom, „... že napriek požiadavke a upozorneniu s'ťažovateľky jej bolo poskytnutie liekov porušovateľom znemožnené, z ktorého dôvodu s'ťažovateľka v Cele predbežného zadržania skolabovala, bola k nej privolaná Rýchla zdravotná pomoc a bola hospitalizovaná“.

Okrem toho malo byť jej právo na život podľa čl. 15 ods. 1 ústavy porušené aj v dôsledku zbytočných prietáhov v namietanom trestnom konaní.

Cieľom ustanovenia čl. 15 ods. 1 prvej vety ústavy je zabezpečiť ochranu jednotlivca (fyzickej osoby) pred akýmkoľvek svojvoľným pozbavením života.

Ak ústavný súd nezistí priamu súvislosť medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a odmietne ju (napr. m. m. I. ÚS 93/97, I. ÚS 87/97, I. ÚS 20/97, I. ÚS 31/98).

Podľa názoru ústavného súdu medzi namietaným porušením základného práva na život podľa čl. 15 ods. 1 ústavy a postupom krajského riaditeľstva v napadnutom trestnom konaní nie je priama príčinná súvislosť.

Nedostatok priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 15 ods. 1 ústavy a namietaným postupom krajského riaditeľstva možno vyvodiť najmä z toho, že týmto postupom nemohlo byť priamo zasiahnuté do podstaty základného práva sťažovateľky na život. Z toho dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ sťažovateľka dáva do súvislosti negatívne dôsledky trestného konania na jej zdravotný stav so škodou, ktorú v dôsledku toho mala utrpieť, ústavný súd považuje za vhodné poukázať na zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ktorý jej poskytuje právne prostriedky, využitím ktorých sa môže domáhať aj nápravy vo forme náhrady škody zahrňujúcej taktiež nemajetkovú ujmu.

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že nezákonným postupom krajského riaditeľstva v prípravnom konaní v jej trestnej veci vedenej pod sp. zn. ČVS: KUV-56/20-1997 došlo aj k porušeniu jej základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 ústavy.

Ako už bolo uvedené, trestné stíhanie (začaté uznesením sp. zn. ČVS: KUV-56/20-1997 z 10. septembra 1997) bolo právoplatne zastavené 24. januára 2006.

Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola v tejto časti podaná oneskorene.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo o inom zásahu dozvedieť, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 75/04). Námietky sťažovateľky týkajúce sa tvrdeného nezákonného postupu krajského riaditeľstva v súvislosti s jej zadržaním a neprítomnosťou obhajcu pri jej výsluchu, v dôsledku čoho mali byť porušené jej základné práva čl. 19 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 ústavy, sa týkajú skutočností, ku ktorým došlo 10. septembra 1997. Napadnutý postup možno podľa názoru ústavného súdu považovať za „iný zásah“, o ktorom sa sťažovateľka dozvedela už v deň, keď k nemu došlo. To sa v celom rozsahu vzťahuje aj na namietané porušenie základného práva podľa čl. 15 ods. 1 ústavy pokiaľ ide o neposkytnutie liekov v cele predbežného zadržania.

Predmetná sťažnosť bola doručená osobne do podateľne ústavného súdu 23. marca 2006, teda vo vzťahu k namietanému postupu krajského riaditeľstva sa tak stalo bezpochyby po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom, preto bola sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde oneskorene podaná.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 47 ods. 2 považuje ústavný súd okrem toho za potrebné poznamenať, že sťažovateľka dosiahla v tejto časti nápravu už v konaní pred všeobecným súdom, keď, ako sama uviedla, Okresný súd v Trebišove, konštatujúc porušenie predpisov zabezpečujúcich právo obhajoby, uznesením sp. zn. 2 T 29/03-10916 zo 14. septembra 2004 vrátil vec prokurátorovi na došetrenie.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci (predovšetkým o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2006